

«ԵՐԵՎԱՆ ԼԵՈՅԻ ԱՆՎԱՆ Հ. 65 ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Առարկա – ՆԶՊ և ԱԿ

Մասնակից – Գրիշ Գրիգորյան

Ղեկավար – փոխգնդապետ Ա. Իսահակյան

Թեմա – Ֆիզիկական պատրաստության և ՆԶՊ առարկայի
փոխկապվածությունը խնդիրները և մարտահրավերները

Երևան 2022թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	3
Ֆիզիկական պատրաստության և ՆԶՊ առարկայի փոխկապվածությունը խնդիրները և մարտահրավերները:	4
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ	16
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	17

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

20-րդ դարում ընդհանուր և նախնական մասնագիտական կրթության համակարգում ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստվածության ձևավորման և զարգացման ուսումնասիրության արդիականությունը պայմանավորված է հասարակության՝ երիտասարդ սերնդին զինվորական ծառայության նախապատրաստելու գործընթացը բարելավելու անհրաժեշտությամբ, որը հանդիսանում է քաղաքացիության և հայրենասիրության կրթության համակարգի առանցքը: Ներկա փուլում մատաղ սերնդի զինվորական ծառայությանը ոչ բավարար պատրաստվածության պատճառները կոչվում են. ռազմական գործունեության բնույթի մասին հստակ պատկերացումների բացակայություն. վատ ֆիզիկական պատրաստվածություն. Քանի որ ընդհանուր և նախնական մասնագիտական կրթության համակարգը Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի անձնակազմով համալրման հիմնական աղբյուրն է, անհրաժեշտ է դառնում դիմել այս ուղղության ձևավորման և զարգացման պատմական և մանկավարժական փորձին:

Ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստվածությունը կրթության առարկայի և առարկայի փոխազդեցության գործընթացն է՝ ռազմական գիտելիքների տարրական հիմքերը մատաղ սերնդին փոխանցելու, շարժիչ հմտությունների, ֆիզիկական որակների, ռազմահայրենասիրական զգացումների և բարոյահոգեբանական ձևավորման համար: պատրաստակամություն Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերում ուսումնական գործընթացին: Ներկայումս 10-րդ և 11-րդ դասարանների «Կյանքի անվտանգության հիմունքներ» կարգապահության ծրագիրը ներառում է «Զինվորական ծառայության հիմունքներ» բաժինը և դրա ենթաբաժինը «Կիրառական ֆիզիկական պատրաստվածություն»: Ծրագրով սահմանվում է 10 ուսումնական ժամ և, ծրագրի պայմանների համաձայն, այդ ժամերը ՆԶՊ ուսուցիչ-կազմակերպիչը պետք է դրանք իրականացնի ֆիզկուլտուրայի պարապմունքների շրջանակներում ֆիզկուլտուրայի ուսուցչի հետ միասին:

Ֆիզիկական պատրաստության և ՆԶՊ առարկայի փոխկապվածությունը խնդիրները և մարտահրավերները:

Շրջանի որակյալ դասախոսական կազմի անհրաժեշտության հետ կապված՝ Հայաստանի պետական մանկավարժական ինստիտուտը 1970-ականների սկզբին բացեց Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ֆակուլտետը, իսկ 1986 թվականին բացվեց ռազմական բաժինը: Ընդհանուր սոցիալական առաջադրանքի առանձնահատուկ կարևորության հետ կապված՝ բարձրացավ ապագա ուսուցչի նկատմամբ պահանջների մակարդակը, նրա որակավորման բարձրացումը: Բացվում են ռազմահայրենասիրական դպրոցներ, որտեղ ռազմավարական կիրառական ֆիզկուլտուրան հիմնականն է: Երիտասարդների ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստության անհրաժեշտությունը կասկածի տակ չի դրվում, իսկ ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին պաշտպանական և ռազմական կիրառական կողմնորոշման սկզբունքի իրականացումն ամենաարդյունավետն է:

1990-ականների սկզբին երկրի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական պայմանների արմատական փոփոխությունը հանգեցրեց ընդհանուր և նախնական մասնագիտական կրթության համակարգում նախնական զինվորական պատրաստության վերացմանը: Ֆիզիկական կուլտուրայի պարապմունքների շրջանակներում ռազմական կիրառական ֆիզիկական վարժությունները ճանաչվեցին խորհրդային ֆիզիկական կուլտուրայի ավելորդ տարր՝ իր ռազմատենչ ուղղվածությամբ: Արդյունքը եղավ հիմնական զինվորական պատրաստության ոլորտում կուտակված մանկավարժական փորձի կորուստը, ինչպես նաև մատաղ սերնդի վատ պատրաստվածությունը զինվորական ծառայությանը:

Ուսուցման և դաստիարակության միասնության սկզբունքը ենթադրում է փոխկապակցված կրթության կրթական, դաստիարակչական և զարգացնող գործառույթների նպատակային իրականացում: Աշակերտների մտավոր ունակությունների, մտավոր գործունեության, ճանաչողական հետաքրքրությունների զարգացումը սուբյեկտիվ նախադրյալներ է ստեղծում նրանց անկախ դատողությունների, համոզմունքների և աշխարհայացքների զարգացման համար: Կրթական գործընթացում միջառարկայական կապերի համակարգված

իրականացումը նպաստում է անհատականության դաստիարակության և ձևավորման խնդիրների համալիր լուծմանը:

Ժամանակակից դպրոցի խնդիրներից մեկն այն է, որ միջառարկայական հաղորդակցությունները նրանում բավականաչափ զարգացած չեն: Որքան հաճախ է նկատվում պարադոքսալ պատկեր. բավականին հաջողությամբ կատարելով մաթեմատիկա մաթեմատիկայի մեջ, ֆիզիկան ֆիզիկայում, պատմությունը պատմության մեջ, աշակերտը չի կարող իր գիտելիքները կիրառել ոչ միայն իրական կյանքում, այլև մեկ այլ դպրոցական կարգապահության շրջանակներում, օրինակ՝ ՆՁՊ: Չպահանջված գիտելիքները արագ մոռացվում են: Անհրաժեշտ է դրանք պահանջել ՆՁՊ-ի դասերին, բայց այնպես, որ աշակերտն իրեն բավական վստահ և հարմարավետ զգա:

Այսպիսով, կրթական համակարգում միջառարկայական ինտեգրման միտումը ժամանակակից մանկավարժական տեսության և պրակտիկայի զարգացման կարևորագույն և խոստումնալից հատկանիշն է: Միջառարկայական կապերի առկա զարգացումները ոչ միայն բավարարում են կրթության և դաստիարակության ժամանակակից տեսության հիմնական պահանջները (օրինակ՝ կրթական համակարգերի բովանդակության հարստացում, դժվարության բարձր մակարդակով ուսուցում, տեսական մտածողության ձևավորում և այլն), այլ նպաստում են նաև դրանց իրականացման համար առավել բարենպաստ պայմանների ստեղծմանը: Նման պայմանները ստեղծվում են ինտեգրվող առարկաների ընդհանրության տարրերի բացահայտման և դրանց բովանդակությունը փոխլրացման սկզբունքով կազմելու հիման վրա, ինչը հանգեցնում է նմանատիպ թեմաների կրկնօրինակման վերացմանը, աշակերտների ծանրաբեռնվածության տենդենցի նվազմանը և, ի վերջո, ուսումնական նյութի ավելի խորը և արդյունավետ յուրացմանը:

Միջառարկայական կապերը նշանակալի դեր են խաղում բազմաթիվ ակադեմիական առարկաների, այդ թվում՝ ՆՁՊ-ի ուսումնասիրության հարցում աշակերտների գիտելիքների և հմտությունների ձևավորման գործում: Բացի այդ, միջառարկայական կապերի համատարած օգտագործումը թույլ է տալիս աշակերտներին զարգացնել այնպիսի միջառարկայական հմտություններ, ինչպիսիք են. որոնք պահանջում են տարբեր առարկաների բնական ցիկլի ուսումնասիրության

ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքների ինտեգրված կիրառում, և դա բացատրում է թեմայի արդիականությունը:

«Նախնական զինվորական պատրաստություն» դասընթացը ի վիճակի է լուծել մի խնդիր, որը նախկինում չի լուծել ոչ մի այլ ակադեմիական առարկա, այն է՝ հաղթահարել մասնատված հիմնական գիտելիքները՝ միավորելով ֆիզիկական, քիմիան, կենսաբանությունը, աշխարհագրությունը, պատմությունը, ֆիզկուլտուրան, էկոլոգիան և այլ առարկաները մեկ իմաստային բլոկի մեջ, որը բացատրում է աշակերտին, թե ինչու է նրան անհրաժեշտ այս գիտելիքը և ինչպես օգտագործել այն:

ՆԶՊ-ն ինտեգրատիվ կարգապահություն է: Նրա հիմքերը ձևավորվում են նրա բարդ էության հիման վրա, որն առաջացել է բնական, սոցիալական և տեխնիկական առարկաների հանգույցում. այն ուսումնասիրում է մարդու և հասարակության պաշտպանության օրինաչափություններն ու մեխանիզմները: Միննույն ժամանակ, ՆԶՊ-ն նպատակ չունի մաս կազմել այդ օբյեկտների նյութին: Ընդհակառակը, ՆԶՊ-ն տալիս է կենսաբանության, ֆիզիկայի, քիմիայի, էկոլոգիայի կողմից ուսումնասիրված երևույթների նոր տեսլականը, մատնանշում է օբյեկտիվորեն գոյություն ունեցող օրենքները և դրանով իսկ ավելի խորը և գործնական է դարձնում աշակերտների ինտեգրված գիտելիքները:

Ուսումնական գործընթացում կարելի է առանձնացնել միջառարկայական կապերի երեք տեսակ, որոնք ինտեգրում են կյանքի անվտանգությունը այլ առարկաների հետ՝

1. Նախկինում, երբ կոնկրետ խնդիր բացահայտելիս ուսուցիչը հիմնվում է այլ առարկաների ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված աշակերտների գիտելիքների վրա:
2. Ուղեկցող, երբ մի շարք փաստեր, հասկացություններ, որոշակի տեղեկություններ միաժամանակ ընկալվում են այլ առարկաների դասերին: Ցավոք սրտի, այս տիպի կապերի իրականացումը պատահական է, թեև մտածված և բարձր կազմակերպված ուսումնական գործընթացի դեպքում հարակից կապերը պետք է դառնան հիմնականը:
3. Խոստումնալից, երբ նյութի ուսումնասիրությունն առաջ է անցնում այլ առարկաների դասերին դրանց քննարկումից:

Այսպիսով, ՆԶՊ դասընթացում աշակերտների առարկայական գիտելիքները, որոնք ձեռք են բերվել ակադեմիական այլ առարկաների դասերից, ընդհանրացվում, համակարգվում, շտկվում, լրացվում, պարզաբանվում են և հիմք են հանդիսանում անվտանգ վարքի հմտությունների և կարողությունների ձևավորման համար: Միննույն ժամանակ, ՆԶՊ-ի դասերից ձեռք բերված գիտելիքներն ու հմտությունները կատարելագործվում են քիմիայի, ֆիզիկայի, կենսաբանության, ֆիզիկական կուլտուրայի և այլ առարկաների դասերին:

«Նախնական զինվորական պատրաստություն» և «Տիզկուլտուրա» առարկան գորակոչային տարիքի երիտասարդների անմիջական նախապատրաստումն է բանակային կյանքին: Այսօր նման պարապմունքները հատկապես արդիական են, քանի որ ծառայության ժամկետը մեկ տարի է, այս կարճ ժամանակահատվածում երիտասարդը չի հասցնում ամբողջությամբ տիրապետել զինվորի պատրաստության ծրագրին: Սա ՆԶՊ-ի և ֆիզիկական պատրաստվածության առարկաների դերն է, քանի որ. երիտասարդները դպրոցից պետք է պատրաստված գան, հետո արագ կհարմարվեն բանակային կյանքին. Սա հատկապես անհրաժեշտ է այն երիտասարդների համար, ովքեր որոշել են իրենց նվիրել հայրենիքին և Ղազախստանի ժողովրդին ծառայելուն, ինչպես նաև նրանց, ովքեր հարգում են իրենց և ցանկանում են իսկական տղամարդ լինել[1]:

«Նախնական զինվորական պատրաստություն» դասընթացը հիմնականում ուղղված է մատաղ սերնդին զինված ուժերում ծառայության նախապատրաստելուն, հայրենիքի պաշտպանության սահմանադրական պարտքի կատարմանը, ավագ դպրոցի աշակերտների ռազմահայրենասիրական դաստիարակությանը, ուսումնառության ընթացքում ձեռք բերված տեսական գիտելիքների համախմբմանը: Կյանքի անվտանգության դասընթացի «Զինվորական ծառայության հիմունքներ» բաժինը եւ զինվորական ծառայության համար անհրաժեշտ գործնական հմտությունների ձեռքբերումը աշակերտների կողմից:

Նախնական ռազմական պատրաստությունն իրականացվում է, որպեսզի.

1. Երիտասարդների կողմից Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության դրույթների, պետության պաշտպանության հիմքերի ուսումնասիրություն.

2. Հայաստաի Հանրապետության զինված ուժերի նշանակման, նրանց բնույթի և զինվորական ծառայության նշանակության առանձնահատկությունների պարզաբանում որպես պատվավոր պարտականություն, զինվորական ծառայության կարևորությունը որպես Հայաստաի Հանրապետության քաղաքացիների պատվավոր պարտականություն, հիմնական. զինվորական երդման պահանջները, Հայաստաի Հանրապետության զինված ուժերի կանոնադրությունները.

3. Ծանոթացում զենքին և զինտեխնիկային, տեղավորումը, զինվորների կյանքը գործառնաերում - (10 դասարանի տղաները ամեն տարի մայիսին այցելում են գործառնաեր)

4. Արտակարգ իրավիճակներում մարդու կյանքի անվտանգության հիմունքների յուրացուման ծրագիրն իրականացվում է 2-րդ դասարանից, դպրոցում անցկացվում է ուսուցում և սեյսմիկ ուսուցում, որպեսզի վերապատրաստվեն աշակերտների ուսուցիչներին արտակարգ իրավիճակների դեպքում գործողություններում;

5. Հայրենասիրության դաստիարակություն.

ՆԶՊ ծրագրում զգալի տեղ պետք է զբաղեցնի գորակոչիկի ֆիզիկական պատրաստվածությունը ֆիզկուլտուրայի պարապմունքների, արտադպրոցական գործունեության, ռազմամարզական մրցումների ժամանակ:

- էքսկուրսիաներ քաղաքի ռազմաուսումնական հաստատություններ;
- ամիսներ պաշտպանական-զանգվածային և սպորտային աշխատանք;
- հայրենասիրական դաստիարակություն, որի շրջանակներում անցկացվում են տարբեր մրցույթներ, գրքերի ցուցահանդեսներ, արիության դասեր, մրցույթներ, էքսկուրսիաներ թանգարաններ և Արտակարգ իրավիճակների վարչություն.

- դաշտային ուսուցման դասընթացների անցկացում՝ դասարանում իրենց ձեռք բերած գիտելիքներն ու հմտությունները համախմբելու ՆԶՊ-ի և ֆիզիկական դաստիարակության վերաբերյալ.

- «Երիտասարդ հրաձիգ» շրջանակի անցկացումը՝ հոգեբանական որակներ (ուշադրություն, կամք, վճռականություն, ինքնատիրապետում), ֆիզիկական պատրաստվածություն (ուժ, արձագանքման արագություն, տոկունություն) և այն

հատկանիշները, որոնք անհրաժեշտ են հետագա աշխատանքի և ծառայության մեջ ծառայելու պատրաստակամության համար:

Կառուցվածքային առումով ՆՁՊ դասընթացների ծրագիրը բաղկացած է հինգ հիմնական բաժիններից. հրաձգային ուսուցում; Հայաստաի Հանրապետության զինված ուժերի ընդհանուր զինվորական կանոնադրությունները. փորվածք; ռազմական տեղագրություն.

ՆՁՊ-ի և ֆիզկուլտուրայի դասերը տարբերվում են նրանով, որ աշակերտներն ունեն հատուկ համազգեստ (ըստ ՆՁՊ- ռազմական դաշտ, քողարկում, ֆիզիկական դաստիարակության համար՝ շորտեր, շապիկ և հատուկ կոշիկներ), դասի սկիզբը և ավարտը սկսվում է հետևյալով. աշակերտների կազմավորում, ողջույնի և հրաժեշտի ծես, հանձնման հաշվետվություն, որոշակի հրամանների կատարում:

ՆՁՊ դասին մեկ դասարանի սովորողներին անվանում են ուսումնական վաշտ, որում նշանակվում է դասակի հրամանատար: Դասարանը, որպես կանոն, բաժանվում է 3 բաժնի, որոնցում նշանակվում են սեկցիոն հրամանատարներ, նրանք պահպանում են և պատասխանատու են իրենց բաժնում կարգապահության համար, դասակի հրամանատարը՝ ողջ ուսումնական վաշտի: Ուսուցչի և սովորողների, ինչպես նաև դասակների, վաշտերի և աշակերտների հրամանատարների միջև կանոնադրական հարաբերություններ. Դասակների և բաժինների հրամանատարները գործնական պարապմունքների ժամանակ հանդիսանում են ՆՁՊ ուսուցիչ-կազմակերպչի օգնական:

10-11-րդ դասարանների աշակերտները անցնում են մի շարք չափանիշներ, որոնք զարգացնում են երիտասարդ տղամարդկանց մոտ այնպիսի որակներ, ինչպիսիք են արագությունը, ճարպկությունը, ուշադրությունը, արձագանքման արագությունը, տոկոսությունը.

1. զենքերի հավաքում և ապամոնտաժում;
2. Համակցված պաշտպանիչ կոստյում անձրեւանոցի տեսքով, կոմբինեզոն;
3. Գազի դիմակ;
4. Օդամղիչ հրացանից կրակոց;
5. Պահեստատուփ սարքավորումներ.
6. Ճառագայթային և քիմիական պաշտպանության սարքեր

Ֆիզկուլտուրայի դասերին աշակերտները կատարում են հետևյալ չափանիշները.

Կանգնած հեռացատկ

Վազում հեռացատկ

Վազում բարձր ցատկ

Թռիչք պարանով 30-ականների համար.

Մարմնի բարձրացում 30-ականների համար

Հրումներ անհարթ ձողերի վրա

վեր հրել

Ոտքի բարձրությունը <90 աստիճան

Նռնակ նետելը (500գ, 700գ)

Վազք 2000մ., 3000մ.

Վազք 1000 մ

Վազք 800 մ

Վազք 400 մ

Վազք 100 մ

Կախվածից շրջեք դեպի կետը

Ոտքերի պահպանում 90 աստիճանից ցածր պատի վրա

Գնդակի նետում (1 կգ)

Կախված խաչաձողից

Ատրճանակներ մի կողմից հենարանով, աջ և ձախ ոտքերի վրա

Անկյուն պահելը անհարթ ձողերի վրա[2]:

Աշխատանքում հաջողությունը կախված է սերտ համագործակցությունից, համատեղ պայմանավորվածություններից համակարգված գործողությունները և ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչների և նախնական զինվորական պատրաստության կազմակերպիչ ուսուցիչ-կազմակերպիչի ստեղծագործ վերաբերմունքից իրենց աշխատանքին:

Հասարակության մեջ կատարեցինք մի փոքր հարցում, որպեսզի հասկանանք թե մարդիկ առհասարակ ինչ պատկերացում ունեն ֆիզիկական պատրաստության և ՆԶՊ առարկյաի փոխկապվածության հետ կապված և արդյոք

նրանք են իրար: Հարցմանը մասնակցել են 10 մարդ: Որոնք 30 տոկոսը դժվարանում էր պատասխանել: Իսկ մնացած 70 տոկոսը նշել են հետևյալ պատասխանները:

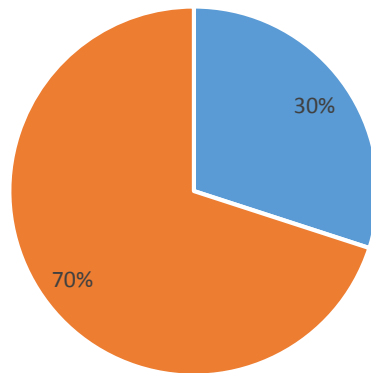
- ՆԶՊ-ն կամ նախնական զինվորական պատրաստությունն ֆիզկուլտուրայի հետ ուներ միայն մեկ ընդհանուր բան՝ նոնակներ նետելը, որը պետք էր անխափան անցնել: Այսքանը:
- ՆԶՊ-ի դասերին պետք էր անգիր սովորել զինվորական (թե՞ զինվորական) կանոնակարգերը, զինված ուժերի խորհրդանիշները, ռումբերի ապաստարանների և բլինդաժների դասավորությունը, զինվորական կոչումները և ուսադիրները, պայթյունների և ռմբակոծությունների ժամանակ վարքագծի կանոնները: ու շատ այլ տեղեկություններ, որոնք խաղաղ ժամանակ հասարակ աշակերտի համար լրիվ ավելորդ են:
- Եվ նաև երթով կազմավորվել և մեկ-մեկ, արագությամբ հակազգազ դնել, մի որոշ ժամանակ ապամոնտաժել և հավաքել Կալաշնիկով ինքնաձիգը: Թվում էր, թե նրանք էլ պետք է հրաձգություն սովորեցնեին, բայց դպրոցում հրաձգարան չկար, ոչ ոք չէր նեղվում ուրիշ տեղ քշել:
- Իմ դպրոցում հիմնական զինվորական պատրաստության դասերը հայրենասիրության իսկական դասեր էին: Ուսուցիչը, ինքն էլ Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակից, նվազարկչի միջոցով միացնում էր ռազմական երթերն ու պատերազմի տարիների երգերը: Դասի սկզբում մի քանի բոպե լսեցինք, պատմեց, թե որտեղ և երբ են առաջին անգամ հնչել, ով է հեղինակը: Այնուհետև տղաներն ուսումնասիրեցին կանոնադրությունը, զբաղվեցին փորված պարապմունքներով: Աղջիկները /9-րդ դասարանն էր/ ուսումնասիրում էին բժշկության հիմունքները, վիրակապերի տեսակները, առաջին բուժօգնությունը տարբեր տեսակի վնասվածքների դեպքում: Մեզ համար դասախոսություններ կարդաց թաղային պոլիկլինիկայի այցելող բժիշկը: Տղաների հետ ուսումնասիրեցինք հակազգազի սարքը, ապամոնտաժեցինք գնդացիները, զծեցինք հակաճառագայթային ապաստարաններ, ուսումնասիրեցինք քիմ. Իմպերիալիստական երկրների զենքեր և այլն: Դասերը շատ հետաքրքիր էին՝ համադրելով ռազմական պատմությունը, բանակային կյանքն ու հարաբերությունները, խոսակցությունները միջազգային իրավիճակի մասին:

1980 թվականն էր՝ Սառը պատերազմի ժամանակաշրջանը: Ամերիկյան բոլկոտեց Մոսկվայի Օլիմպիական խաղերը.

- Իսկ ֆիզիկական դաստիարակությունը հավերժական շարժում է: Ամբողջ առաջին քառորդը թեթև աթլետիկա էր, ցատկ, գնդակ նետել, վազք: GTO ստանդարտների ընդունում. Երկրորդ քառորդ՝ սպորտային խաղեր. 4-5-րդ դասարանների պիոներական գնդակից մինչև բասկետբոլ և վոլեյբոլ 6-10-րդ դասարաններում: Երրորդ քառորդ՝ դահուկավազք: Ջույգ դասեր՝ երկուսը միաժամանակ: Դահուկները երբեմն տանում էին տնից՝ ուսի վրա: Առավոտյան նրանց թողեցին հանդերձարանի մոտ գտնվող փոքրիկ սենյակում: Հետաքրքիր էր վաղ առավոտյան մթության մեջ վազել դեպի տունդրա /ես սովորել եմ Կամչատկայի ափին/, հետո կենտրոնանալ մաթեմատիկայի վրա: Ուսուցչուհին շատ դժգոհ էր, որ բոլորը «կոկած ու թաց էին ու ոչինչ չէին հասկանում»:
- Իրականում այս առարկաների միջև տարբերությունն ակնհայտ է, և այն կայանում է ուսուցման նպատակների և խնդիրների մեջ:
- Ֆիզիկական դաստիարակության նպատակն է բարելավել ձեր ֆիզիկական զարգացումը, զարգացնել որոշակի ֆիզիկական որակներ և ձեռք բերել որոշակի շարժիչ հմտություններ:
- Իսկ ՆՁՊ-ի նպատակն է նախնական պատկերացում կազմել ռազմական գործերի մասին, հասկանալ բանակի կարգապահությունը, կանոնակարգերը և այլն, ձեռք բերել զենքի հետ աշխատելու նախնական հմտություններ, ձեռք բերել գիտելիքներ և որոշ նախնական հմտություններ քաղաքացիական ոլորտում: պաշտպանություն.
- Դե, առաջադրանքներին համապատասխան, ընտրվեց վերապատրաստման միջոցների և մեթոդների զինանոց, որը բոլորովին այլ է ֆիզիկական դաստիարակության և ՆՁՊ-ի մեջ:

Հարցման արդյունքները ներկայացրել ենք դիագրամի տեսքով, իսկ հարցի պատասխանները ներկայացված են վերևում:

Ֆիզիկական պատրաստության և ՆԶՊ առարկայի նմանությունը

■ Պժվարանում են պատասխանել   ■ պատասխանեցին

Ֆիզիկական կուլտուրայի պաշտպանության և ռազմական կիրառական կողմնորոշման սկզբունքի իրականացումը կրթական գործընթացում ֆիզիկական կուլտուրայի արժեքների յուրացման համար ունի սոցիալական մեծ նշանակություն: Այս սկզբունքը ամենաարդյունավետ կերպով իրականացվում է ռազմական կիրառական ֆիզիկական վարժություններ կիրառելիս և անմիջական ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստվածության գործընթացում: Ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստվածությունը մեծ նշանակություն ունի երիտասարդներին զինվորական ծառայության նախապատրաստելու գործում: Ռազմական գործունեության առանձնահատկություններից ելնելով, ռազմական կիրառական ֆիզիկական վարժությունները կարևոր միջոց են երիտասարդ զինվորին սթրեսի նախապատրաստելու ամենօրյա գործունեության մեջ, կապված հայրենիքի պաշտպանության պարտականությունների կատարման հետ[3]:

Թերևս մանկավարժական հարուստ ժառանգության մեջ կարող են լինել կրթական գործընթացի որակի բարելավման, դրա բազմազանության և ամբողջականության, ճանաչողական ակտիվության բարձրացման վերաբերյալ հարցերի պատասխանները, քանի որ նախկինում այդ կրթական խնդիրները հաջողությամբ լուծվում էին, և կար արդյունավետ ելք: այս իրավիճակները: Մեր աշխատանքը հստակ պատասխաններ չի տալիս այս հարցերին, բայց այն կարող է օգնել ավելի նեղ և կենտրոնացված որոնմանը, քանի որ մենք փորձել ենք

համակարգել և համառոտ նկարագրել երիտասարդների ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստության ոլորտում պատմական և մանկավարժական փորձը:

20-րդ դարի Հայաստանի ընդհանուր և նախնական մասնագիտական կրթության համակարգում ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստվածությունը մեր կողմից համարվում է բարդ և դինամիկ համակարգ, որն իր ձևավորման և զարգացման գործընթացում կրկնում է ընդհանուր միտումներն ու ուղղությունները. Ռուսաստանում նախնական ռազմաֆիզիկական պատրաստության համակարգը և միևնույն ժամանակ առանձնահատուկ առանձնահատկություններ ունի՝ պայմանավորված տարածաշրջանի աշխարհագրական, տնտեսական, մշակութային և էթնիկական բնութագրերով:

Հոգեբանական, մանկավարժական և պատմական գրականության տեսական վերլուծությունը հնարավորություն տվեց բացահայտել 20-րդ դարում Հայաստանի շրջանի ընդհանուր և նախնական մասնագիտական կրթության համակարգում ռազմական կիրառական ֆիզիկական կուլտուրայի ձևավորման և զարգացման հիմնական նախադրյալները:

Հետպատերազմյան տարիներին Հայաստանի ընդհանուր և նախնական մասնագիտական կրթության համակարգում սկսվում է ֆիզիկական պատրաստվածության զարգացման նոր փուլ: Համաձայն «Դպրոցում ռազմական կրթության և ֆիզկուլտուրայի կատարելագործման մասին» հրամանագրի,

Հետպատերազմյան տարիներին ավագ դասարանների երիտասարդների ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստության ծրագիրն արտացոլում էր պատերազմական պայմաններում գորք օգտագործելու փորձը: Հիմնական շեշտը դրված է գործնական հմտությունների և կարողությունների ուսուցման, պրակտիկ հրաձգության համակարգված պարապմունքների, զենքի և զինտեխնիկայի հետ վարժանքների, մարտավարական առաջադրանքներով ռազմամարզական խաղերի վրա: Այս առումով ակտիվորեն բարելավվում է ուսումնական և նյութական բազան, ուսումնական հաստատություններում կառուցվում են արգելապատնեշներ, հրաձգարաններ, ձեռք են բերվում հրացաններ, պահպանվում է դրանց խիստ հաշվառումն ու պահպանումը:

Երիտասարդների ռազմաֆիզիկական պատրաստության հսկողությունն ու կառավարումը խստացվում է հանրակրթության մարզային, քաղաքային և շրջանային վարչությունների կողմից: Շարունակվում է ակտիվորեն զարգանալ սովորողների արտադպրոցական ռազմաֆիզիկական պատրաստության այնպիսի ձև, ինչպիսին է ճամբարային պարապմունքը, որն անցկացվում է 9-րդ դասարանի սովորողների հետ ամառային արձակուրդներին զորամասերում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Կատարված հետազոտությունների և դիտարկումների արդյունքների ամփոփմամբ կարելի է հստակեցնել մի քանի եզրակացություններ, որոնք արտահայտում են ուսումնասիրության առանցքային դրույթներն ու հիմնական եզրակացությունները:

- «Նախնական զինվորական պատրաստություն» դասընթացը ի վիճակի է լուծել մի խնդիր, որը նախկինում չի լուծել ոչ մի այլ ակադեմիական առարկա, այն է՝ հաղթահարել մասնատված հիմնական գիտելիքները՝ միավորելով ֆիզիկան, քիմիան, կենսաբանությունը, աշխարհագրությունը, պատմությունը, ֆիզկուլտուրան, էկոլոգիան և այլ առարկաները մեկ իմաստային բլոկի մեջ, որը բացատրում է աշակերտին, թե ինչու է նրան անհրաժեշտ այս գիտելիքը և ինչպես օգտագործել այն:
- Ֆիզիկական կուլտուրայի պաշտպանության և ռազմական կիրառական կողմնորոշման սկզբունքի իրականացումը կրթական գործընթացում ֆիզիկական կուլտուրայի արժեքների յուրացման համար ունի սոցիալական մեծ նշանակություն: Այս սկզբունքը ամենաարդյունավետ կերպով իրականացվում է ռազմական կիրառական ֆիզիկական վարժություններ կիրառելիս և անմիջական ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստվածության գործընթացում: Ռազմական կիրառական ֆիզիկական պատրաստվածությունը մեծ նշանակություն ունի երիտասարդներին զինվորական ծառայության նախապատրաստելու գործում: Ռազմական գործունեության առանձնահատկություններից ելնելով, ռազմական կիրառական ֆիզիկական վարժությունները կարևոր միջոց են երիտասարդ զինվորին սթրեսի նախապատրաստելու ամենօրյա գործունեության մեջ, կապված հայրենիքի պաշտպանության պարտականությունների կատարման հետ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Зиямбетов В.Ю. ИСТОРИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ПРИНЦИПА ОБОРОННОЙ И ВОЕННО-ПРИКЛАДНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ ОРЕНБУРЖЬЯ // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2014. – № 2-2. – С. 106-112;
2. URL: <https://applied-research.ru/ru/article/view?id=5018> (дата обращения: 25.09.2022).
3. Начальная военная подготовка. — 1940 г.
4. Пособие для допризывника. Под общей редакцией Чувакова Н. Е. — 1954г.